

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ЛОГОПСИХОЛОГІЯ

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

за спеціалізацією 016.02 Корекційна психопедагогіка

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Силабус освітнього компонента «Логопсихологія» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Корекційна психопедагогіка), за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробник: Рібцун Юлія Валентинівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Брушневська І. М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(Кузава І. Б.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	<u>Галузь знань</u> 01 Освіта / Педагогіка	<u>Нормативна</u> Рік навчання <u>2</u>
Кількість годин / кредитів <u>120 / 4</u>	<u>Спеціальність</u> 016 Спеціальна освіта (016.02 Корекційна психопедагогіка) <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка та логопедія	Семестр <u>4-ий</u> Лекції – <u>34 год</u> Практичні <u>34 год.</u>
ІНДЗ: <u>є</u>	<u>Освітній рівень</u> бакалавр	Самостійна робота <u>44 год.</u> Консультації <u>8 год.</u> Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання <u>українська</u>		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові Рібцун Юлія Валентинівна
Науковий ступінь кандидат педагогічних наук
Вчене звання старший науковий співробітник
Посада доцент
Контактна інформація 0674213059, logojuli@i.ua
Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента «Логопсихологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Корекційна психопедагогіка).

Вивчення освітнього компонента «Логопсихологія» передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі спеціальної освіти відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, світових тенденцій та національного досвіду України, де передбачено різні форми організації освіти і соціалізації дітей. Знання основ спеціальної психології, загальної психології, вікової психології, соціальної психології, експериментальної психології, психофізіології, патопсихології, специфіки порушень мовлення дасть можливість корекційному педагогу організувати освітній процес з опорою на принципи корекції і компенсації порушення, удосконалити корекційно-розвивальну роботу з особами з порушеннями мовленнєвої діяльності.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компоненту використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Вступ до корекційної психопедагогіки та логопедії», «Неврологічні основи логопедії», «Основи невро- та психопатології», «Психологія дітей з інтелектуальними порушеннями», «Корекційна психопедагогіка з практикумом», «Основи логопедії».

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є опанування здобувачами вищої освіти системою знань про психологію осіб з функціонально-мовленнєвими, навчально-мовленнєвими, соціоадаптаційними (соціокультурними) труднощами, науково-теоретичні засади спеціальної психології та логопсихології, надання знань та початкових умінь щодо здійснення корекційної функції професійної діяльності корекційного педагога.

4. Програмні компетентності

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення освітнього компонента «Логопсихологія» у здобувачів освіти необхідно сформулювати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-19. Здатність застосовувати науково-обґрунтовані знання про психологічні закономірності та соціальні чинники розвитку осіб з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями як суб'єктів освітнього, корекційно-освітнього, корекційно-розвиткового і навчально-реабілітаційного процесів.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні **знати**:

- особливості психічного розвитку дітей з розладами мовленнєвої діяльності;
- основні етапи розвитку мовлення в онтогенезі;
- структурні компоненти мовленнєвої діяльності за умов типового розвитку;

- закономірності формування мовленнєвих умінь та навичок під час типового та порушеного розвитку;
- класифікації порушень мовлення; причини виникнення мовленнєвих розладів;
- основні форми мовленнєвих порушень, їх розповсюдженість у різні вікові періоди; визначення, причини, механізми, форми порушень мовленнєвого розвитку, їх симптоматику;
- визначати адекватні засоби психологічної допомоги та логопедичного впливу на осіб із різними мовленнєвими порушеннями;

вміти:

- володіти прийомами диференційної діагностики порушень мовленнєвого розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку;
- аналізувати симптоматику мовленнєвих труднощів;
- визначати основні етапи послідовної корекційно-педагогічної роботи щодо усунення порушень мовленнєвого розвитку у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Результати навчання (РН):

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН4. Аргументувати, планувати та надавати послуги раннього втручання відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами

РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН19. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

РН23. Володіти базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальні; традиційні та

нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традиційна (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Лабораторні	Сам. роб.	Конс.	Бали
<i>Модуль 1. Науково-теоретичні засади логопсихології</i>							
Тема 1. Предмет, мета, завдання, концептуальні основи та основні принципи логопсихології.	6	2	2			2	ДС, РМГ, ІРС /2
Тема 2. Історичний аспект становлення логопсихології.	4	2			2		
Тема 3. Загальна характеристика порушень психічного розвитку.	13	4	2		5	2	ДС, РМГ, ІРС /2
Тема 4. Логопсихологія як галузь спеціальної психології.	9	2	2		5		ДС, РМГ, ІРС /2
Разом за модулем 1	32	10	6		12	4	6
<i>Модуль 2. Особливості психічного розвитку осіб з особливими мовленнєвими потребами</i>							
Тема 5. Особливості пізнавальної сфери дітей з особливими мовленнєвими потребами різного ступеня труднощів	18	4	4		8	2	ДС, РМГ, ІРС /4
Тема 6. Особистість дітей з особливими мовленнєвими потребами різного ступеня труднощів	18	4	4		8	2	ДС, РМГ, ІРС /4
Тема 7. Особливості діяльності дітей з особливими мовленнєвими потребами різного ступеня труднощів	16	4	4		8		ДС, РМГ, ІРС /4
Тема 8. Організація та структура психологічного вивчення дітей з особливими мовленнєвими потребами різного ступеня труднощів	8	4	4				ДС, РМГ, ІРС /4
Тема 9. Методи психолого-	16	4	4		8		ДС, РМГ,

педагогічної діагностики, що використовуються в логопсихології							IPC /4
Тема 10. Психокорекційна робота з дітьми з особливими мовленнєвими потребами різного ступеня труднощів	6	2	4				ДС, РМГ, IPC /4
Тема 11. Психоконсультавання як вид психологічної допомоги особам з особливими мовленнєвими потребами різного ступеня труднощів	6	2	4				ДС, РМГ, IPC /4
Разом за модулем 2	88	24	28		32	4	28
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)							Бал
Модульна контрольна робота 1							30
Модульна контрольна робота 2							30
ІНДЗ							6
Інше (вказати)							
Всього годин / Балів	120	34	34		44	8	100

Примітки: 1/ Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

2 / Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Історія становлення психологічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами.

2. Концепція мовлення як базової вищої психічної функції (психолінгвістичний, логопсихосинергетичний, нейропсихологічний підходи)

3. Методи і прийоми психокорекційної роботи.

4. Основні напрями психологічної допомоги дітям з первинними розладами мовлення.

5. Психоконсультавання як вид психологічної допомоги дітям з особливими мовленнєвими потребами

6. Карта психологічної підтримки дітей з особливими мовленнєвими потребами.

7. Психологічний портрет дітей з функціонально-, навчально- та соціоадаптаційно-мовленнєвими труднощами.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Логопсихологія» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень студентів. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **40**.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, письмового або комп'ютерного тестування) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить, як правило, не більше як **60**.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Логопсихологія» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. за 100-бальною шкалою.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента «Логопсихологія» виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів.

Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає іспит у формі письмового або комп'ютерного тестування. У цьому випадку на іспит виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Орієнтовні питання до іспиту:

1. Визначте предмет, проаналізуйте завдання логопсихології як науки
2. Схарактеризуйте концептуальні основи та принципи логопсихології.
3. Розкрийте різноманітність міждисциплінарних зв'язків логопсихології з ін. науками (використовуйте таблиці, блок-схеми).
4. Проаналізуйте основні історичні аспекти становлення логопсихології.
5. Означте психофізіологічні основи логопсихології, розкрийте суть.
6. Визначте лінгвістичні основи логопсихології, назвіть прізвища науковців у цій галузі.
7. Схарактеризуйте базову концепцію Л. Виготського про розвиток мовлення, розкрийте зв'язок зі становленням інших вищих психічних функцій.
8. Висвітліть суть концепції мовленнєвої діяльності Є. Соботович, зацентуйте увагу на механізмах мовленнєвої діяльності.
9. Надайте загальну характеристику порушень психо-мовленнєвого розвитку.
10. Проаналізуйте теорію типового та порушеного розвитку, розкрийте суть наукових ідей.
11. Надайте загальну характеристику пізнавальної сфери дітей з особливими мовленнєвими потребами.
12. Опишіть особливості сприйняття різних модальностей дітей з розладами мовлення первинного генезу.
13. Проаналізуйте взаємозв'язок різних видів сприйняття та їх роль у становленні психомовленнєвої діяльності дітей (дошкільний та/або шкільний вік).
14. Означте, які види сприйняття є визначальними під час логопсиходіагностики дітей з розладами мовлення? Обґрунтуйте свою думку.
15. Схарактеризуйте особливості основних видів уваги дітей з особливими мовленнєвими потребами.
16. Розкрийте специфіку стану сформованості основних видів пам'яті у дітей з розладами мовлення первинного генезу.
17. Наведіть приклади порушення уваги та пам'яті у дітей з особливими мовленнєвими потребами, поясніть можливі причини наявних порушень.
18. Визначте специфічні особливості уяви у дітей з порушеннями мовлення, поміркуйте та розкажіть про взаємозв'язок з ін. вищими психічними функціями.
19. Проаналізуйте взаємозв'язок мовлення та мислення, назвіть основних науковців, розкрийте сутність їх вчень.
20. Назвіть основні мисленнєві операції та їх роль у становленні психомовленнєвої діяльності.
21. Розкрийте загальні особливості емоційно-вольової та особистісної сфери дітей з розладами мовлення.
22. Проаналізуйте можливі види самооцінки дітей з особливими мовленнєвими потребами, розкрийте її значення та відмінності для соціалізації дитини дошкільного та шкільного віку.
23. Охарактеризуйте рівень домагань здобувачів початкової освіти з розладами мовлення, наведіть приклади.
24. Зазначте основні форми поведінки осіб з розладами мовлення; окресліть в чому проявляється неадаптивність поведінки дітей зазначеної категорії.
25. Надайте загальну характеристику провідних видів діяльності дітей з особливими мовленнєвими потребами.
26. Проаналізуйте основні труднощі, які виникають під час спілкування у дітей з розладами мовлення первинного генезу.
27. Розкрийте психологічні особливості ігрової діяльності дошкільників з функціонально-мовленнєвими труднощами та її роль у соціалізації.

28. Охарактеризуйте психологічні особливості навчальної діяльності здобувачів початкової освіти з навчально-мовленнєвими труднощами та її роль в особистісному становленні.

29. Зробіть порівняльний аналіз психологічних особливостей дітей з лексико-граматичними, фонетико-фонематичними, ритміко-інтонаційними труднощами.

30. Охарактеризуйте психологічні особливості дітей з фонетико-фонематичними труднощами.

31. Розкрийте психологічні особливості дітей з лексико-граматичними труднощами.

32. Здійсніть порівняльний аналіз психологічних особливостей дошкільників і підлітків з темпо-ритмічними труднощами.

33. Визначте мовленнєві особливості дітей у ситуаціях психоемоційного напруження, поясніть причини, проілюструйте прикладами.

34. Проаналізуйте поняття саморегуляції у дітей з розладами мовлення первинного генезу.

35. Охарактеризуйте важливість родинного виховання для становлення психомовленнєвої діяльності.

36. Охарактеризуйте поняття логодіагностики та логокорекції в системі комплексного психолого-педагогічного впливу.

37. Розкрийте структуру логодіагностики та змістові аспекти логокорекційної роботи з дітьми з первинними мовленнєвими розладами.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2 бали	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
1,5 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
1 бал	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси**Основні:**

1. Бочелюк В. Й., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями : навч. посіб., К. : Центр навч. літ-ри, 2011. 264 с.
2. Данілавічюте Е., Трофименко Л., Ільяна В., Рібцун Ю., Мартинюк З., Грибань Г. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з важкими порушеннями мовлення : навч.-метод. посіб. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. С. 698-846. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730619>
3. Кобильченко В., Омельченко І. Спеціальна психологія : підруч. К. : ВЦ «Академія», 2020. 224 с.
4. Конопляста С. Ю., Сак Т. В. Логопсихологія : навч. посіб. К. : Знання, 2010. 293 с.
5. Логопедія : підруч. / за ред. М. Шеремет, К. : ВД «Слово», 2018. 856 с.
6. Мартиненко І. В. Логопсихологія : курс лекцій. К. : ДІА, 2019. 120 с.
7. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з особливими освітніми потребами та рівнів підтримки в освітньому процесі. К. : ІСПП, 2021. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730995/3>
8. Омельченко І. М. Психолого-педагогічні основи діагностики і формування комунікативної діяльності дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку : навч.-метод. посіб. Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2015. 185с.
9. Осадько О. Ю. Технології психологічного консультування. К., 2005
10. Островська К. О. Аутизм: проблеми психологічної допомоги : навч. посіб., Львів : Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 110 с.
11. Оцінка потреб дитини. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред. І. Д. Звереві. К : Центр навч. літ-ри, 2008
12. Пахомова Н. Г., Кононова М. М. Спеціальна психологія. Полтава : АСМІ, 2015. 389 с.
13. Рібцун Ю. В. Використання логопсихосинергетичного підходу у задоволенні особливих мовленнєвих потреб. *Věda a perspektivy*. № 1(8). 2022. С. 164-175. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729772/>
14. Рібцун Ю. В. До питання таксономії логопсиходіагностичних методів. *Особлива дитина: навчання та виховання*. 2021. № 2 (102). С. 31-38 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725801/>

15. Рібцун Ю. В. Інтеграція вітчизняної логопсихології у європейську спільноту. *Виклики сучасної психологічної науки країн ЄС: перспективи інтеграції українського досвіду* : зб. тез методологічного семінару лабораторії методології і теорії психології Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022. С. 72-75. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732263>

16. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностика дітей з особливими мовленнєвими потребами як передумова створення освітнього середовища. *Preschool and primary education in European integration and national dimensions* : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. Р. 94-115. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736622>

17. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностика перцептивних процесів дошкільників з функціонально-мовленнєвими труднощами. *Contemporary problems of pedagogy amidst the European integration of educational environment: theory and practice* : Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. Р. 351-372. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737296>

Допоміжні:

1. Базима Н. В., Качуровська О. Б., Коломієць Ю. В., Мартиненко І. В. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. / за ред. І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет. К. : ДІА, 2019. 148 с.

2. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей п'ятого року життя із лексико-граматичними труднощами : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 204 с.

3. Енциклопедія освіти / Нац. акад. пед. наук України. К. : Юрінком-Інтер, 2021.

4. Калмикова Л. О. Формування у дітей старшого дошкільного віку мовленнєвої діяльності: діагностико-розвивальний комплекс : навч.-метод. посіб. К. : ВД «Слово», 2016. 384 с.

5. Карпенко Є. В. Організація тренінгу спілкування з дітьми різного віку. Дрогобич, 2016.

6. Кузікова С. Основи психокорекції : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2021. 336 с.

7. Коробко С., Коробко О. Робота психолога з молодшими школярами : метод. посіб. К. : Літера ЛТД, 2014

8. Ленів З. П. Діагностика усного мовлення старших дошкільників засобами арттерапії : навч. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2023. 55 с.

9. Мартиненко І. В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення : навч.-метод. посіб. Х. : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 120 с.

10. Омельченко І. М. Комунікативна діяльність дошкільників із затримкою психічного розвитку: теорія і феноменологія : моногр. Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2018. 498 с.

11. Прохоренко Л. І. Психологія саморегуляції школярів із затримкою психічного розвитку : моногр. Чернівці : Букрек, 2016. 352 с.

12. Рібцун Ю. В. Дошкільники з моторною алалією: логопсиходіагностичне вивчення основних мисленнєвих операцій. *Věda a perspektivy*. № 8(27). 2023. Р. 99-111. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736464>

13. Рібцун Ю. В. Здобувачі початкової освіти з особливими мовленнєвими потребами: взаємозв'язок когнітивної та мовленнєвої сфер. *Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти* : зб. тез доповідей IV Всеукр. наук.-практ. конф. (16-19 травня 2024 р., Луцьк). С. 212-216. URL: <https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-pedahohichnoyi-osvity-ta-sotsialnoyi-roboty>

14. Рібцун Ю. В. Здобувачі початкової освіти з особливими мовленнєвими потребами крізь призму розвитку різномодальних каналів сприймання. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти*: зб. наук. пр. Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2024. С. 158-161. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/14967>

15. Рібцун Ю. В. Логопедія. Логопсихологія. Понятійно-термінологічний словник. К. : ІСПП, 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731696/>
16. Рібцун Ю. В. Логопсиходіагностичне вивчення уваги дошкільників з моторною алалією. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique* : collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la V conférence scientifique et pratique internationale, Paris, 21 juillet 2023. Paris-Vinnytsia: La Fedeltà & Plateforme scientifique européenne. P. 144-147. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/736183>
17. Рібцун Ю. В. Логопсихосинергетичний портрет дитини із заїканням. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти*: зб. наук. пр. / за заг. ред. Ю. Д. Бойчука. Х. : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 191-195. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734603>
18. Рібцун Ю. В. Нейропсихологічний підхід у роботі з дітьми із заїканням. Подолання психотравм, зумовлених воєнними діями. *Modern technologies for solving actual society's problems*. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. С. 113-120. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732106>
19. Рібцун Ю. В. Нейрофізіологічні аспекти порушень писемного мовлення у молодших школярів із заїканням. *Current issues of science, prospects and challenges*: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 3), June 10, 2022. Sydney, Australia: European Scientific Platform. С. 20-23. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730794>
20. Рібцун Ю. В. Роль сукцесивних і симультанних факторів у психомовленнєвому розвитку дітей. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матер. XIX Міжн. наук.-практ. конф. Вільнюс : ГО «ВАДНД», 2022. С. 280-284. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730204/>
21. Рібцун Ю. В. Формування міжпівкульної взаємодії у дітей із заїканням. *Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives*: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), May 6, 2022. Vilnius, Republic of Lithuania: European Scientific Platform. С. 121-125. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730405/>
22. Савінова Н. В., Стельмах Н. В., Серета І. В., Кисличенко В. А., Шавліс Н. А., Сорочан Ю. Б., Іванова Т. М., Шипіна С. Ю., Клочкова М. В., Єпур А. І. Психолого-педагогічні та технологічні основи диференційованої логодіагностики та логокорекції. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017.
23. Соколова Г. Б. Психологічний супровід школярів із синдромом Дауна : моногр. Чернівці : Букрек, 2018. 344 с.
24. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики : підруч. К. : «Каравела», 2017. 326 с.
25. Турубарова А. Актуальні проблеми розвитку логопсихології. Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування : зб. тез учасників Міжнар. наук.-практ. конф. Львів, 2016. С. 85-87
26. Шеремет М. К., Боряк О. В. Неврологічні основи логопедії. Суми : СумДПУ, 2016. 276 с.
27. Brushnevska, I., Ribtsun, J., Stasiuk, L., Pina, N., Vasylehko, I., & Kolodiazna, V. Psycholinguistic Preconditions of Speech Formation of Children with General Speech Retardation. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2021. 12(4). P. 263-277. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729330/>
28. Marchuk, O., Holiiad, I., Boiko, V., Ribtsun, Y., Bogdan, Z., & Lukashenko, K. (2024). Holistic Education: the Unity of the Intellectual and Emotional Sphere. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 16(2), 666-677. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/741224>
29. Ribtsun Y., Bielova O., Korolenko V., Bolotnykova T., Govorun O., Myttseva O. Personality Development in the Paradigm of Current Neuropedagogy. *BRAIN. Broad Research in*

Artificial Intelligence and Neuroscience. Volume 14, Issue 4, December 2023. P. 388-403. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/738458>

30. Semago M. & Semago N. The Typology of Deviant Development. *A Model for Analysis and Its Use in Practice*. Journal EastEuropean Psychology. 2013. Vol. 51. Issue 2. P. 5-50

Інтернет-ресурси:

1. Мартиненко І. В. ПРО Логопсихологію або роль психолога в супроводі дитини з тяжкими порушеннями мовлення. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OsVdNyRQNfk>

2. Рібцун Ю. В. Використання пізнавальних завдань у психолінгвосинергетиці навчання молодших школярів з особливими мовленнєвими потребами (2024). URL: <https://youtu.be/Z7RhKpGWmoY>

3. Рібцун Ю. В. Моделювання когнітивної компетенції молодших школярів з особливими мовленнєвими потребами (2023). URL: <https://youtu.be/eX9jO66G7jU>

4. Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей з розладами мовлення у закладах освіти (2024). URL: <https://youtu.be/8QevC3Rafpo>

5. Рібцун Ю. В. Розвиток емоційної сфери дітей із функціонально-мовленнєвими труднощами (2023). URL: <https://youtu.be/D9xbxR6gWfw>